

ความทุกข์เชิงสังคมของพ็อคออีและพี่น้องบางกลอย

เวทีสาธารณะ

ดร.ชัยณรงค์ เศรษฐเชื้อ อาจารย์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ณ นานี้ ผมเข้าใจว่าความเจ็บปวดของพ็อคออี และพี่น้องบางกลอยไม่ใช่แค่เจ็บปวดทางกายจากการที่ถูกอพยพลงมาพื้นราบ ทำมาหากินลำบาก หรือลูกหลานที่ต้องทุกข์ยากทางกายจากการที่ต้องไปเป็นแรงงานในเมืองเพื่อใช้ชีวิตอยู่รอดได้ แต่ความเจ็บปวดของพ็อคออีและพี่น้องบางกลอยคือความทุกข์ที่เป็น “ความทุกข์เชิงสังคม” (social suffering)

ความทุกข์นี้คงมีมาตั้งแต่วันแรกที่ถูกบีบบังคับให้อพยพลงมาจากแผ่นดินเกิดของบรรพชน การถูกเผาบ้านราวกับว่าพวกเขาเป็นศัตรู แม้ว่าคนในหมู่บ้านเคยช่วยเหลือ ดซด. จากการปะทะกับทหารเมียนมา การสูญเสียบิลลี่ที่เป็นหลานชายของพ็อคออี และแกนนำของชาวบ้านบางกลอย ซึ่งคาดว่า “ถูกบังคับหายตัว”

แม้แต่ทุกวันนี้ก็ยังไม่มีความคืบหน้าใดๆ และล่าสุดคือความทุกข์ที่ผุดหวังจากเหตุการณ์เมื่อวานที่ผ่านมา อนาคตบนเส้นตายของกลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิม (ชนพื้นเมือง) และชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม

หากคุณตื่นขึ้นมาในบ้านของคุณเอง แล้วมีคุณไล่คุณออกไปจากบ้านและที่ดินที่ฝังรกรากของคุณ และบรรพบุรุษของคุณหลายชั่วอายุ หรือไล่คุณออกจากเขตแดนที่ทำกินมาตั้งแต่บรรพชน จากนั้นเผาบ้านหรือไล่รื้อบ้านของคุณ บอกว่าคุณไม่มีสิทธิในบ้าน ที่ดินผืนนั้น และเขตแดนที่ทำกิน เพราะเขาจะเอาที่ดินและเขตแดนที่ทำกินของคุณไปทำการอนุรักษ์ ทำอุทยาน ทำเขื่อน ทำวิสาหกิจพิเศษที่ขายแดน หรือทำสวนสาธารณะให้กับคนในเมือง คุณจะรู้สึกอย่างไร?

ความจริงแล้ว การขับไล่กลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิม และชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมออกจากที่ดินและเขตแดนของบรรพชนทั้งจากรัฐและทุนเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในหลายพื้นที่ทั่วประเทศ ทั้งที่บ้านบางกลอย สบถานแม่แจ่ม หลีเป๊ะ ราไวย์ แม่สอ นครพนม ทนงคายนพิตกร สกลนคร บ่อมมากาฬ ฯลฯ การที่กลุ่มชาติพันธุ์

ดั้งเดิม และชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ถูกขับไล่นั้น ก็มาจากนโยบายและโครงสร้างทางเศรษฐกิจและการเมืองที่ไม่มีความยุติธรรม มองพวกเขาว่าเป็นคนชายขอบที่ด้อยค่า ไม่มีสิทธิความเป็นพลเมือง

และขอพวกเราสนับสนุนการต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมของพี่น้องกลุ่มชาติพันธุ์ป่าเกอญอบ้านบางกลอย พี่น้องกลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิมในที่อื่นๆ และชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมที่กำลังจะถูกขับไล่ออกจากที่ดินและเขตแดนของบรรพชน โดยเรียกร้องให้รัฐปฏิบัติตามปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิชนพื้นเมืองและเคารพสิทธิชุมชนดั้งเดิมโดยทันที

ผมได้แต่หวังว่าสังคมนี้จะเข้าใจ เห็นอกเห็นใจ และอยู่เคียงข้างพ็อคออีและพี่น้องบางกลอย โดยยืนยันถึงสิทธิของชนพื้นเมืองที่รัฐไทยเคยยืนยันโดยเป็น 1 ใน 143 ประเทศที่ลงมติเห็นด้วยกับปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิชนพื้นเมืองเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2550 ในการประชุมสมัชชาสามัญครั้งที่ 61 และเรียกร้องต่อรัฐบาลให้พ็อคออีและพี่น้องบางกลอยได้กลับไปยังดินแดนและเขตแดนของบรรพชนโดยยึดมาตรา 26 ของปฏิญญาดังกล่าว ขอสังคมไทยร่วมกันกดดันรัฐบาลไทยให้ปฏิบัติตามมาตรา 26 ของปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิชนพื้นเมือง (United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples) ในการแก้ไขปัญหาพี่น้องบางกลอย ซึ่งมาตรา 26 บัญญัติไว้ดังนี้

1.ชนพื้นเมืองมีสิทธิในที่ดินและเขตแดนและทรัพยากร ซึ่งพวกเขาได้ครอบครองเป็นเจ้าของตามประเพณี หรือมีฉะนั้นจากการที่เคยใช้หรือเคยได้รับมาก่อน

2.ชนพื้นเมืองมีสิทธิเป็นเจ้าของ ใช้ พัฒนา และควบคุมที่ดิน เขตแดน และทรัพยากรที่พวกเขาเป็นเจ้าของด้วยเหตุผลจากการเป็นเจ้าของตามประเพณี หรือการครอบครอง หรือการใช้ตามประเพณีอื่นๆ รวมทั้งกรณีการได้มาซึ่งสิ่งเหล่านั้นโดยวิธีอื่น

3.รัฐจะต้องให้การยอมรับ และการคุ้มครอง ในทางกฎหมายต่อที่ดิน เขตแดน และทรัพยากรเหล่านั้น การยอมรับดังกล่าวจำเป็นต้องกระทำโดยการให้ความเคารพต่อประเพณี วัฒนธรรม และระบบการถือครองที่ดินของชนพื้นเมืองที่เกี่ยวข้องด้วย

ประเทศไทยเป็น 1 ใน 143 ประเทศที่ลงคะแนนเห็นชอบปฏิญญาดังกล่าวเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2550 ในการประชุมสมัชชาสามัญครั้งที่ 61.